

UCHWAŁA NR XV/248/11
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
z dnia 28 listopada 2011 r.

w sprawie przystąpienia do opracowania *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego* oraz przyjęcia zasad, trybu i harmonogramu jej sporządzenia

Na podstawie art. 12a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.¹), uchwała się, co następuje:

§ 1. Podejmuje się prace nad opracowaniem *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego*.

§ 2. Przyjmuje się zasady, tryb i harmonogram opracowania *Strategii rozwoju województwa*, określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

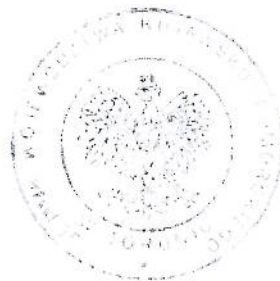
§ 4. Uchwała podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
w Toruniu

Toruń 01-12-2011

Stwierdzam zgodność z oryginałem
Beata Peplińska
Inspektor (1)

Przewodniczący Sejmiku

Dorota Jakuta

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1206 i Nr 167, poz. 1759, z 2006 r. Nr 126, poz. 875 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 216, poz. 1370 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 Nr 21, poz. 113, Nr 149, poz. 887 i Nr 217, poz. 1281.

1. Przedmiot regulacji:

Przedmiotem niniejszej regulacji jest opracowanie *Strategii rozwoju województwa*, w związku z przyjęciem założenia podjęcia działań mających na celu modernizację województwa kujawsko-pomorskiego

Obecna *Strategia rozwoju województwa* nastawiona jest na działania eliminujące dysproporcje rozwojowe. Konieczne jest natomiast zaplanowanie i podjęcie działań o charakterze zmian modernizacyjnych. Stąd potrzeba opracowania „nowej” *Strategii rozwoju województwa*.

2. Podstawa prawna:

Zgodnie z art. 12a ust. 1 ustawy o samorządzie województwa Sejmik Województwa, określa zasady, tryb i harmonogram opracowania strategii rozwoju województwa.

3. Konsultacje ustawowe:

Zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), w związku z art. 41 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.), zarząd województwa m.in. podaje do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do opracowania projektu strategii rozwoju województwa oraz o możliwości składania uwag i wniosków.

4. Uzasadnienie merytoryczne:

Z uwagi na rozpoczęte na szczeblu krajowym prace nad dostosowaniem zawartości dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym do zawartości dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie krajowym, istnieje potrzeba czynnego uczestnictwa w niniejszym procesie.

Rozpoczęcie prac nad opracowaniem nowej *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego* jest podyktowane dodatkowo następującymi przesłankami:

- 1) modyfikacji uległa koncepcja rozwoju województwa, która obecnie zakłada podjęcie działań na rzecz jego modernizacji, co wymaga wsparcia tego procesu przez nowe instrumenty zarządzania strategicznego;
- 2) w dokumencie obowiązującej *Strategii* występuje zapis mówiący o tym, iż okres jej realizacji jest ujmowany jako dwa etapy. Pierwszym z nich są lata 2007-2013, tj. czas realizacji Narodowej Strategii Spójności 2007-2013 i w jej ramach RPO WK-P na lata 2007-2013. Etap drugi obejmuje lata 2014-2020, jako kolejną fazę europejskiej polityki

spójności – założono przyszłe dostosowanie *Strategii rozwoju województwa* do wymogów, wytycznych oraz uwarunkowań rozwoju regionu, naszego kraju i Wspólnoty Europejskiej przyjętych dla okresu 2014-2020. Aktualnie dostępne są już wstępne projekty założeń polityki rozwoju po 2013 r.;

- 3) postulat weryfikacji i w jej następstwie możliwej zmiany obowiązującej *Strategii rozwoju województwa* zawarty jest w opinii końcowej Raportu z realizacji *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego* w latach 2005-2008 (przyjęty przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 15 czerwca 2010 r. uchwałą Nr 47/770/10; przedstawiony Sejmikowi Województwa w dniu 28 czerwca 2010 r.). Ponadto postulat opracowania nowej *Strategii* wynika z wniosków innych analiz dotyczących rozwoju województwa w minionym okresie;
- 4) w toku realizacji obowiązującej *Strategii rozwoju województwa* zmieniane było prawo dotyczące polityki regionalnej. Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.) wprowadzono istotne regulacje tej polityki prowadzonej przez samorząd województwa. Ustawa wprowadza m.in. wymóg zgodności strategii rozwoju województwa ze średniookresowymi strategiami rozwoju kraju;
- 5) w 2009 r. Rząd RP przystąpił do budowy nowego systemu zarządzania rozwojem kraju po 2013 r. Funkcjonowanie tego systemu zakłada zgodność podstawowych założeń dokumentów strategicznych poziomu krajowego i wojewódzkiego, wprowadza innowacyjny instrument realizacji polityki rozwoju, wspólny dla rządu i samorządu województwa, jakim jest kontrakt terytorialny.

W świetle podanych informacji występuje potrzeba weryfikacji obecnej *Strategii rozwoju województwa*, uwzględniająca: postulaty zmiany wynikające z oceny jej dotychczasowej użyteczności, wymogi formalne prowadzenia polityki rozwoju w naszym kraju oraz założenia przyszłej polityki rozwoju w strukturach Unii Europejskiej.

5. Ocena skutków regulacji:

Prace nad opracowaniem *Strategii rozwoju województwa* będą wymagały zaangażowania środków finansowych z budżetu województwa, niezbędnych m.in. do przeprowadzenia konsultacji społecznych, jak również zlecenia opracowania raportu ewaluacyjnego oraz prognozy oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym, w celu realizacji ustawowego obowiązku, jakim jest konieczność dostosowania regionalnych dokumentów strategicznych do dokumentów poziomu krajowego, wystąpiono z wnioskiem o ujęcie w budżecie województwa na rok 2012 kwoty 230 tys. zł na wykonanie ww. zadania.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
w Toruniu
Toruń 11.12.2011

Stwierdzam zgodność z oryginałem

Beata Płóńska

Załącznik do uchwały Nr XV/428/11
Sejmiku Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 28 listopada 2011 r.

**ZASADY, TRYB I HARMONOGRAM OPRACOWANIA
STRATEGII ROZWOJU
WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
DO 2020 ROKU**

I. Wstępne założenia procesu opracowania *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego*

Teoretyczną koncepcją, o którą oparto obecną *Strategię rozwoju województwa* jest polaryzacyjno-dyfuzyjny model rozwoju regionu. Łączy on w sobie dwa podejścia do rozwoju obejmujące: podejście wyrównawcze zakładające zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz podejście ukierunkowane na wzmacnianie zdolności wzrostu i konkurencyjności regionu. W procesie realizacji obowiązującej *Strategii* przeważają działania wyrównawcze, zwłaszcza z zakresu rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej, skutkujące niwelowaniem dysproporcji w poziomie świadczonych mieszkańcom usług, zrównujące poziom rozwoju obszarów w obrębie województwa. Efekty tego typu działań to w większości nadrabianie zaległości w rozwoju społeczno-gospodarczym, bez zwrócenia należytej uwagi na prorozwojowy charakter podejmowanych działań.

Proces opracowania nowej *Strategii* musi uwzględniać zmieniającą się sytuację ekonomiczno-gospodarczą i społeczną, a obok przekształceń zachodzących w sferze programowej winien uwzględnić także zmiany w sferze zarządzania rozwojem regionu. W tym kontekście istotne jest odniesienie się do obecnych i perspektywicznych uwarunkowań rozwoju, w tym nasilających się wyzwań globalizacyjnych i kierunków rozwoju Unii Europejskiej. Należy zwrócić uwagę na niektóre uwarunkowania wewnętrzne rozwoju kraju, jak też pojawiające się wyzwania i zagrożenia zewnętrzne wpływające na proces budowania potencjału konkurencyjnego regionu. Determinuje to konieczność stworzenia warunków dla efektywnego zarządzania polityką rozwoju regionu poprzez koordynację dostępnych instrumentów realizacyjnych oraz włączenie w ten proces elementów planowania przestrzennego.

W związku z tym nowa *Strategia* powinna uwzględnić:

- zaktualizowanie uwarunkowań i przesłanek rozwoju województwa,
- postępującą w ramach UE integrację w sferze społeczno-gospodarczej,
- nadanie nowego impulsu procesowi budowy potencjału innowacyjnego regionu,
- skorelowanie podstawowych kierunków rozwoju regionu z uwarunkowaniami i przedsięwzięciami określonymi w krajowych dokumentach programowych,
- tworzenie warunków sprzyjających pobudzaniu przedsiębiorczości,
- podnoszenie jakości kapitału ludzkiego oraz kreowanie polityki społecznej obejmującej solidarność między pokoleniami i grupami społecznymi,
- silniejsze powiązanie wymiaru społeczno-gospodarczego z wymiarem przestrzennym rozwoju regionu,
- podejmowanie systematycznych i skutecznych działań na rzecz wskazania, a następnie wzmacniania obszarów istotnych z punktu widzenia rozwoju województwa i podnoszenia poziomu jego konkurencyjności.

Konieczne jest zatem podjęcie działań zmierzających do:

- przeanalizowania uwarunkowań rozwoju województwa oraz wskazania ich roli oraz znaczenia dla szybkiego i trwałego wzrostu gospodarczego oraz poprawy konkurencyjności,
- podkreślenia znaczenia działań na rzecz stabilności i zdolności gospodarki regionalnej do szybkiego wzrostu poprzez zwiększenie wydatków o charakterze rozwojowym, służących przedsiębiorczości i innowacyjności,
- wzmocnienia polityki prorozwojowej poprzez wsparcie sektora nauki i wiedzy jako podstawy do innowacyjnej, nowoczesnej gospodarki oraz promowania procesu badań i komercjalizacji wiedzy,

- zdynamizowania działań na rzecz informatyzacji i przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu w regionie,
- tworzenia warunków dla rozwijania i skutecznej realizacji polityki miejskiej.

W odniesieniu do celu głównego obowiązującej *Strategii rozwoju województwa* konieczne jest powiązanie go w większym stopniu z koniecznością zapewnienia warunków dla szybkiego i trwałego wzrostu regionalnej gospodarki i zwiększenia jej konkurencyjności, w kontekście poprawy poziomu życia mieszkańców, jako odpowiedzi na wyzwania wynikające z uwarunkowań krajowych, europejskich oraz postępującej globalizacji.

Tak więc planowanie rozwoju powinno się skupiać na tworzeniu warunków do kreowania i obserwacji innowacji korzystnych dla naszego regionu, wspierania inicjatyw partnerów społeczno-gospodarczych, rozbudowie zdolności oraz tworzeniu sprzyjającego klimatu dla wprowadzania zmian. Istotną staje się tutaj specjalizacja regionu, co będzie warunkować jego tendencje rozwojowe, a także budować przewagę konkurencyjną. Decydujące znaczenie będzie tu odgrywać zdolność do wykorzystania zidentyfikowanych potencjałów rozwojowych, co wymagać będzie nowego zdefiniowania celów strategicznych, jak i określenia mechanizmu realizacyjnego polityki rozwoju regionalnego.

Wydaje się, że cele rozwoju powinny być oparte o czynniki i zasoby endogeniczne, które wsparte instrumentami polityki rozwoju, pozwolą na uzyskanie efektu w postaci podniesienia potencjału innowacyjnego województwa oraz wzrost poziomu jego konkurencyjności.

Należy przyjąć założenie, iż główny nacisk zostanie skierowany na rozwój szans, a nie na pokonywanie barier rozwoju. Działania podejmowane w tym zakresie powinny się odbywać w oparciu o lokalną wiedzę, doświadczenie, umiejętności oraz specjalizację, a także wypracowane relacje pomiędzy partnerami uczestniczącymi w procesie rozwoju.

Ważny staje się sposób zdefiniowania celów polityki regionalnej województwa oraz wskazanie na obszary będące podstawą jego rozwoju tak, aby stało się to założeniem wewnątrzwojewódzkiej polityki ukierunkowanej na zwiększenie konkurencyjności poprzez wspieranie i kreowanie potencjału endogenicznego.

Strategia będzie się zatem opierać na zmodyfikowanej koncepcji polityki rozwoju województwa, zidentyfikowaniu i opisie zasobów oraz subregionalizacji polityki wewnątrzregionalnej.

Nowa *Strategia* powinna zidentyfikować kilka kluczowych dla regionu endogenicznych potencjałów, których wspieranie będzie podstawą rozwoju województwa. Podejście takie jest związane ze skupieniem się na ograniczonej, efektywnej rozwojowo liczbie obszarów. Polityka koncentracji i selektywności wyboru pozwoli na intensywniejsze wsparcie tych przedsięwzięć, których realizacja stworzy nową jakość i przyczyni się do przyspieszenia procesów rozwojowych i restrukturyzacyjnych gospodarki regionalnej.

Przyjęcie i realizowanie przez samorząd województwa skoncentrowanej i długofalowej strategii działań będzie pomocne dla samorządów lokalnych w procesie planowania własnych przedsięwzięć opartych o wybrane lokalne potencjały rozwojowe.

Wypracowanie takiego właśnie modelu wymaga systemowych działań w zakresie współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi. Dotyczy to zwłaszcza etapu planowania i wskazania na kluczowe dla województwa potencjały endogeniczne. Pojawia się zatem problem uzyskania opinii różnych środowisk i grup społecznych na temat obszarów społeczno-gospodarczej aktywności oraz zasobów istotnych z punktu widzenia rozwoju województwa. Konsultacje pozwolą na realizację procesu wyboru obszarów i zasobów stanowiących element potencjału endogenicznego regionu. Zarazem będą istotnym składnikiem procesu informującego o dokonanych wyborach i ich wpływie na kierunki rozwoju województwa. Umożliwi to angażowanie środowisk i grup społecznych do aktywnego udziału na rzecz rozwoju regionu.

Proces ten musi być odpowiednio zaplanowany i zorganizowany oraz oparty o zasadę jawności, zasadę otwartości i zasadę równości. Musi mieć też charakter publiczny.

Będzie to zatem bardzo ważny element w procesie przygotowania projektu nowej *Strategii rozwoju województwa*. Projekt ten zostanie poprzedzony sporządzeniem *Założeń opracowania Strategii*, gdzie istotną rolę odegrają konsultacje oraz aktywny udział radnych województwa. Będą oni w ten sposób współtwórcami koncepcji oraz metodologii prac nad nową *Strategią*. Będą oni także aktywnie uczestniczyć w pracach nad projektem *Strategii*. Na tym etapie zostaną również włączeni przedstawiciele innych środowisk, tak aby przygotować optymalną propozycję rozwiązań odnoszących się do celów i kierunków działań na rzecz rozwoju województwa, z uwzględnieniem szczególnych walorów potencjału endogenicznego. Najszerszym konsultacjom będzie poddany projekt nowej *Strategii*, co umożliwi dokonywanie analiz oraz ewentualnych korekt dotychczas wykonanych prac.

Szeroki zakres informacji oraz porozumienie osiągnięte w trakcie opracowywania nowej *Strategii* ma na celu wzmocnienie koordynacyjnej roli tego dokumentu. W efekcie uzyskamy większą skuteczność oraz synergę prowadzonych działań.

Dzięki temu powinien powstać dokument przedstawiający zintegrowany proces działań na rzecz rozwoju województwa w perspektywie 2020 r.

II. Uwarunkowania procesu opracowania *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego*

1. Prawne i organizacyjne aspekty prowadzenia polityki rozwoju i opracowania *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego*

W okresie wdrażania obecnej *Strategii rozwoju województwa* dokonano istotnych zmian prawa w zakresie prowadzenia polityki rozwoju w naszym kraju¹. Wprowadzono regulacje ustalające procedury sporządzania dokumentów programowych polityki rozwoju, dotyczące struktury tych dokumentów, wprowadzono wymóg spójności dokumentów programowych polityki rozwoju poziomu krajowego i regionalnego, znowelizowano regulacje dotyczące konsultacji społecznych i wprowadzono ewaluację projektów dokumentów.

Art. 13 ust. 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju² stanowi o spójności strategii rozwoju województwa ze średniookresową strategią rozwoju kraju (ŚSRK). Wymienione dokumenty strategiczne winny być zgodne (spójne) w kontekście zakładanych celów oraz pod względem struktury ich zawartości. Zatem nowa *Strategia rozwoju województwa* winna uwzględniać wprowadzone zmiany.

Wymóg spójności dokumentów strategicznych poziomu krajowego i regionalnego jest potwierdzony w ustawie o samorządzie województwa³. Jej obecny art. 11 ust. 1d stanowi:

¹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.), ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawy o finansach publicznych (Dz. U. Nr 140, poz. 984), ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz. U. Nr 216, poz. 1370). Wymienione ustawy wprowadziły również istotne zmiany w niektórych artykułach ustawy o samorządzie województwa.

² Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.).

„Strategia rozwoju województwa uwzględnia cele średniookresowej strategii rozwoju kraju, krajowej strategii rozwoju regionalnego, a także odpowiednich strategii ponadregionalnych oraz jest spójna z planem zagospodarowania przestrzennego województwa”. Ustęp następny tegoż artykułu (ust. 1e) zawiera wymóg dostosowania strategii rozwoju województwa do wymienionych strategii poziomu krajowego oraz planu w przypadku istotnej zmiany ich założeń, zwłaszcza celów rozwoju. Wymieniony ustęp stanowi „samorząd województwa, każdorazowo w terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie uchwały o przyjęciu lub aktualizacji strategii lub planu, o którym mowa w ust. 1d dostosowuje do nich strategię rozwoju województwa”.

W dniu 13 lipca 2010 r. Rada Ministrów (RM) przyjęła Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR). Zapoczątkowało to okres, w którym *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego* winna być zweryfikowana pod względem zgodności z celami KSRR i być dostosowana do niej w przypadku braku takiej zgodności. Ustawowy wymóg spójności strategii rozwoju województwa dotyczy trzech dokumentów poziomu krajowego: KSRR 2010-2020, ŚSRK 2020 i KPZK 2030, jednakże formalnie dostępny jest tylko jeden z nich, zatem zgodnie z przyjętą interpretacją art. 11 ust. 1e ustawy o samorządzie województwa okres dostosowania strategii rozwoju województwa do średniookresowych dokumentów poziomu krajowego zaczyna się od momentu przyjęcia przez Radę Ministrów ostatniego z tych dokumentów.

Zagadnienie aktualizacji strategii rozwoju województw ujęto również w rządowym dokumencie, w którym opisano założenia systemu zarządzania rozwojem naszego kraju⁴. Budowany system zakłada, że strategie rozwoju województw winny być zgodne (spójne) ze wskazanymi w ustawach KSRR i ŚSRK oraz z wnioskami raportu o rozwoju społeczno-gospodarczym, regionalnym oraz przestrzennym, przygotowywanym co trzy lata przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego⁵.

W budowanym systemie zarządzania występuje nowy instrument prowadzenia polityki regionalnej, kompleksowo ją porządkujący – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego. Strategia ta określa uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju regionalnego w kraju, politykę rządu wobec województw, zasady i mechanizmy współpracy oraz koordynacji działań podejmowanych przez rząd z działaniami podejmowanymi przez samorząd terytorialny na poziomie województwa.

W ramach KSRR określone będą zasady rozdziału środków na regionalne programy operacyjne, które zapewne pozostaną podstawowym instrumentem polityki rozwoju województw. KSRR wprowadza szczególny instrument polityki regionalnej zwany „kontraktem terytorialnym”⁶. Ma to być narzędzie koordynacji prorozwojowych działań podejmowanych przez rząd i samorząd województwa, ukierunkowanych na osiąganie wspólnych celów wyznaczonych na określonym terytorium. Konstrukcja kontraktu zakłada uzgadnianie komplementarności przedsięwzięć polityki rozwoju w regionie, realizację przedsięwzięć wspólnych dla rządu i samorządu oraz integrację zadań o różnym charakterze (miękkich/twardych) w ramach jednego przedsięwzięcia.

Zatem opracowanie nowej *Strategii rozwoju województwa* winna być dokonywana w szerokim kontekście zapisów KSRR. Spójność celów rozwoju przyjętych w obu strategiach

⁴ Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski, dokument przyjęty na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 27 kwietnia 2009 r.

⁵ Art. 35b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.).

⁶ W świetle założeń będzie to instrument różniący się od znanego wcześniej jako „kontrakt wojewódzki”, wprowadzony ustawą z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz. U. Nr 48, poz. 550 z późn. zm.).

może mieć znaczenie dla ustalenia przyszłych alokacji na regionalny/e program/y operacyjny/e. W kontekście KSRR, ale także ŚSRK, winny być identyfikowane problemy planowane do rozwiązania wraz z rządem, które będą propozycją województwa do negocjacji i realizacji w formule kontraktu terytorialnego.

Budowany system zarządzania rozwojem zakłada integrację planowania strategicznego rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego już na etapie sporządzania projektów dokumentów, tak krajowych, jak i regionalnych. Opracowanie nowej *Strategii rozwoju województwa* winno być zatem ściśle koordynowane z pracami nad *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa*⁷.

Formalnie od 2009 r. nowy system zarządzania rozwojem jest w trakcie budowy. Niektóre jego elementy będą ujmowane jako normy prawne i wprowadzane do zmienianego systemu legislacyjnego prowadzenia polityki rozwoju w naszym kraju. Budowany system zarządzania ma uzyskać funkcjonalną sprawność z początkiem 2014 r.

2. Założenia polityki rozwoju Unii Europejskiej po 2013 r.

Obecnie w instytucjach politycznych UE oraz krajach członkowskich wspólnoty trwa debata na temat rozwoju zjednoczonej Europy po 2013 r. Toczy się ona w warunkach kryzysu gospodarczego w Europie i na świecie, w kontekście znaczących zmian na mapie politycznej w bezpośrednim sąsiedztwie wspólnoty. Dotyczy ona strategii przyszłego rozwoju, kierunków i treści głównych polityk unii, w szczególności polityki spójności i wspólnej polityki rolnej.

Jednym z podstawowych dokumentów odnoszących się do rozwoju Unii Europejskiej po 2013 r. jest strategia „*Europa 2020: Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjająca włączeniu społecznemu*”, zastępująca dotychczasową Strategię Lizbońską. Strategia „*Europa 2020*” jest strategią wzrostu gospodarczego, który ma zarazem być proekologiczny i prospołeczny, strategią postrzeganą jako optymalny sposób na wyjście z sytuacji kryzysowej i zmniejszenie bezrobocia. Jest to strategia, która jako priorytetowe wskazuje działania skutkujące wzrostem:

- inteligentnym, który jest powiązany z rozwojem gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach. Ponieważ gospodarka oparta na wiedzy wymaga odpowiednio wykształconego społeczeństwa priorytet ten obejmuje też rozwój i podnoszenie jakości systemu edukacji,
- trwałym i zrównoważonym, który zapewnia rozwijanie gospodarki efektywniej wykorzystującej zasoby, przyjaznej środowisku, niskoemisyjnej i bardziej konkurencyjnej,
- sprzyjającym włączeniu społecznemu, co oznacza rozwijanie gospodarki odznaczającej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Główne cele ilościowe strategii „*Europa 2020*” dla Polski są następujące⁸:

1. Wzrost stopy zatrudnienia kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do 71%, zwłaszcza poprzez większe udziały ludzi młodych, starszych i nisko wykwalifikowanych pracowników oraz lepszą integrację legalnych imigrantów.

⁷ Prace nad aktualizacją *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego* są już podjęte. Ich postęp warunkuje przyjęcie przez Radę Ministrów Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

⁸ Krajowy Program Reform Europa 2020, Warszawa, kwiecień 2011 r.

2. Poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, w szczególności poprzez wzrost poziomu publicznych i prywatnych inwestycji w tym sektorze do 1,7% w PKB.
3. Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej do poziomu ok. 96 Mto oraz zwiększenie wykorzystania OZE.
4. Poprawa poziomu wykształcenia, w szczególności poprzez dążenie do zmniejszenia udziału osób wcześniej kończących edukację do poziomu poniżej 4,5% oraz wzrost udziału osób w wieku 30-34 lata mających ukończone wykształcenie wyższe do co najmniej 45%.
5. Obniżenie o 1,5 mln osób zagrożonych ubóstwem.

Jedną z głównych polityk realizacji celów strategii „Europa 2020” winna być wspólnotowa polityka spójności. Stan kryzysu gospodarczego, który dotkliwie dotyka większość krajów członkowskich wspólnoty, osłabia, wśród wielu z nich, zainteresowanie jej przyszłym kształtem. Wśród krajów zainteresowanych nie tylko jej utrzymaniem, ale także jej odpowiednią modyfikacją jest Polska. *Stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie polityki spójności po 2013 r.* przyjmuje⁹, że polityka ta będzie jedną z ważnych polityk UE przyczyniających się do realizacji celów strategii „Europa 2020”, i która w związku z tym winna utrzymać swoje ważne miejsce w budżecie UE. Rząd RP proponuje wzmocnienie wpływu polityki spójności na rozwój Unii Europejskiej oraz wzmocnienie jej skuteczności i efektywności poprzez:

- wzmocnienie strategicznego podejścia w planowaniu rozwoju,
- stosowanie efektywnych mechanizmów jego koordynacji,
- utrzymanie dotychczasowej struktury celów tej polityki,
- koncentrację tematyczną priorytetów rozwoju,
- szerokie stosowanie mechanizmów warunkowości interwencji,
- terytorialne i zintegrowane podejście do rozwoju,
- reformę systemu wdrażania tej polityki.

Szczególnie ważnym wkładem do debaty nad przyszłym kształtem polityki spójności jest V Raport Kohezyjny¹⁰. Według raportu polityka spójności powinna nadal odgrywać kluczową rolę w tworzeniu warunków dla inteligentnego i zrównoważonego rozwoju Unii i jej regionów, a zarysowana w nim jej reforma winna zdecydowanie ukierunkować ją na wyniki i zainicjować zmiany niezbędne dla ich osiągnięcia. W tym celu proponuje się:

- wzmocnienie programowania strategicznego,
- większą koncentrację tematyczną (ograniczenie liczby priorytetów),
- silniejsze powiązanie polityki spójności z polityką gospodarczą,
- wprowadzenie lepszych i sprawniejszych systemów monitorowania i oceny,
- stosowanie nowych instrumentów finansowych (odnawialnych form finansowania),
- lepsze zarządzanie, w tym wprowadzenie trzeciego wymiaru – spójności terytorialnej,
- wzmocnienie partnerstwa,
- uproszczenie i usprawnienie systemu realizacji polityki spójności.

Nowe podejście do programowania miałyby obejmować:

- *wspólne ramy strategiczne* przyjmowane przez KE, które przekładałyby założenia i cele strategii „Europa 2020” na priorytety inwestycyjne. Ramy objęłyby: FS, EFRR, EFS, EFROW i EFR,

⁹ Stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie Przyszłości Polityki Spójności po 2013 r.: „Polityka Spójności jako skuteczna, efektywna i terytorialnie zróżnicowana odpowiedź na wyzwania rozwojowe Unii Europejskiej”, przyjęte przez Komitet do spraw Europejskich w dniu 30 lipca 2010 r.

¹⁰ Wnioski z piątego sprawozdania w sprawie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej: przyszłości polityki spójności, Komunikat Komisji Europejskiej, Bruksela (COM) 2010, 642/3 z dnia 15 listopada 2010 r.

- *umowę o partnerstwie* w dziedzinie rozwoju i inwestycji, którą miałyby zawierać Komisja z krajem członkowskim w oparciu o wspólne ramy strategiczne,
- *programy operacyjne*, sporządzane przez kraje i regiony – główne narzędzie zarządzania.

Większa koncentracja tematyczna to postulat, aby państwa członkowskie i regiony skoncentrowały zasoby krajowe i unijne na niewielkiej liczbie priorytetów, stanowiących odpowiedź na konkretne, szczególnie istotne wyzwania, z którymi w warunkach gospodarczego kryzysu kraje członkowskie i regiony muszą się zmierzyć.

Silniejsze powiązanie polityki spójności z unijną polityką gospodarczą zawiera postulat odpowiednich reform mających na celu poprawę unijnego zarządzania gospodarczego. W tym celu proponuje się wprowadzenie warunków i zachęt dla reformowania tego zarządzania przez kraje członkowskie w celu wprowadzania przez nie reform zapewniających efektywne wykorzystywanie środków finansowych w obszarach bezpośrednio związanych z polityką spójności.

Ukierunkowanie polityki spójności na wyniki związane jest z ulepszeniem systemów monitorowania i oceny. Postuluje się m.in.: przyjęcie przejrzystych i mierzalnych założeń i wskaźników dotyczących wyników interwencji, monitorowanie i ocenę instrumentów oraz środków realizacji programu w toku jego wdrażania, stosowanie metod oceny zgodnych z międzynarodowymi standardami. Zdecydowanie większe znaczenie winny mieć ewaluacje ex-ante projektów programów – postuluje się wprowadzenie obowiązku ciągłej oceny każdego programu.

Upowszechnianie nowych instrumentów finansowych to odchodzenie od tradycyjnego sposobu finansowania opartego na dotacjach na rzecz tworzenia i upowszechniania odnawialnych, zwrotnych form finansowania (rozwiązań łączących dotacje i pożyczki), zwłaszcza w zakresie wsparcia firm.

Ponieważ Traktat Lizboński, oprócz spójności gospodarczej i społecznej, jako jeden z celów wymienia spójność terytorialną, nowa polityka spójności oraz nowe programy winny być ukierunkowane na poprawę tego aspektu spójności obszarów. Szczególną rolę w osiąganiu spójności terytorialnej przypisuje się miastom, stąd postulat przygotowania programów rozwoju miast, ich sieci, miast powiązanych z ich obszarami funkcjonalnymi, ale także programów dla specyficznych obszarów problemowych.

Znaczenie rozwoju miast w kontekście realizacji europejskiej polityki spójności zostało podkreślone znacznie wcześniej aniżeli w V Raporcie Kohezyjnym. Jeszcze przed ogłoszeniem raportu ministrowie ds. rozwoju regionalnego krajów członkowskich UE przyjęli w Toledo deklarację w sprawie polityki miejskiej¹¹ w krajach wspólnoty. Deklaracja nawiązuje do wcześniej przyjętych dokumentów polityki miejskiej w Unii, w tym do przyjętej w 2007 r. Karty Lipskiej nt. Zrównoważonych miast europejskich¹².

III. Zasady prac nad opracowaniem *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego*

Prace związane z opracowaniem nowej *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego* będą prowadzone zgodnie z następującymi zasadami:

- a) **wieloletniego planowania rozwoju** oznaczającą potrzebę długofalowego planowania rozwoju regionalnego w oparciu o obowiązującą *Strategię rozwoju* z uwzględnieniem

¹¹ Toledo Informal Ministerial Meeting Declaration, Toledo 22 June 2010.

¹² Karta Lipska nt. Zrównoważonych miast europejskich, projekt końcowy z dnia 2 maja 2007 r.

- zmiennych uwarunkowań i wniosków wynikających z oceny dotychczasowych efektów jej realizacji,
- b) **systematycznej weryfikacji** oznaczającą uwzględnienie bieżącej oceny rezultatów pojawiających się na kolejnych etapach prac związanych z opracowaniem nowej *Strategii*,
 - c) **spójności** oznaczającej, że elementem procesu opracowania nowej *Strategii* będzie analiza istotnych dla rozwoju województwa celów zawartych w dokumentach strategicznych na poziomie europejskim i krajowym, w celu zapewnienia odpowiedniej harmonizacji planowania rozwoju na wszystkich poziomach,
 - d) **transparentności** oznaczającej, że proces opracowania nowej *Strategii* będzie prowadzony w sposób otwarty wobec obywateli, instytucji i organizacji, które będą informowane zarówno w sposób bezpośredni, jak i pośredni, o bieżących działaniach i pracach związanych ze sporządzeniem *Strategii*,
 - e) **partnerstwa** rozumianą jako sposób definiowania i uzgadniania wizji oraz celów rozwoju regionalnego w ramach otwartej debaty publicznej, przy aktywnej współpracy władz samorządu województwa z równoprawnie traktowanymi podmiotami, reprezentującymi różnorodne środowiska oraz instytucje zaangażowane w działania wspierające rozwój regionu.

IV. Zadania organów samorządu województwa w procesie opracowania *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego*

1. Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego

- udział (poprzez Komisje Sejmiku) w określeniu *Koncepcji rozwoju województwa*,
- udział (poprzez Komisje Sejmiku) w opracowaniu projektu nowej *Strategii rozwoju województwa*,
- udział w konsultacjach społecznych projektu nowej *Strategii rozwoju województwa*,
- uchwalenie nowej *Strategii rozwoju województwa*.

2. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego

- przygotowanie *Założeń opracowania Strategii rozwoju województwa*,
- przyjęcie *Koncepcji rozwoju województwa*,
- opracowanie projektu nowej *Strategii rozwoju województwa*,
- przeprowadzenie konsultacji społecznych,
- przyjęcie wniosków z raportu ewaluacyjnego oraz oceny oddziaływania na środowisko,
- skierowanie założeń nowej *Strategii rozwoju województwa* pod obrady Sejmiku Województwa.

V. Tryb i zasady współpracy z partnerami w procesie opracowania *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego*

Projekt nowej *Strategii rozwoju* podlega konsultacjom z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz jednostkami samorządu terytorialnego. Celem konsultacji będzie

poinformowanie partnerów społeczno-gospodarczych i instytucjonalnych o przygotowanym przez Zarząd Województwa projekcie nowej *Strategii rozwoju województwa* oraz uzyskanie opinii, wniosków i propozycji dotyczących przedstawianych w projekcie celów i priorytetów polityki rozwoju województwa do 2020 r.

Zasady i zakres konsultacji:

Konsultacje będą oparte o zasadę jawności, której podstawową cechą jest możliwie swobodny dostęp do dokumentów i danych. Będą one miały charakter publiczny i opierać się będą o zasadę równości i otwartości, co umożliwi uczestnictwo w nich wszystkich zainteresowanych.

Konsultacje będą organizowane i koordynowane przez Departament Rozwoju Regionalnego (Wydział Planowania Strategicznego) i będą prowadzone na poziomie regionalnym oraz w środowiskach samorządowym i społeczno-zawodowych. Wszystkie etapy konsultacji będą dokumentowane w celu wykorzystania wyników konsultacji do prac nad nową *Strategią rozwoju województwa*. Konsultacje adresowane będą do następujących środowisk:

- radnych województwa,
- jednostek samorządu lokalnego z terenu województwa,
- administracji rządowej,
- związków zawodowych,
- organizacji społecznych i pozarządowych,
- organizacji rolników,
- organizacji przedsiębiorców i pracodawców,
- przedstawicieli środowisk naukowych i akademickich,
- samorządów województw sąsiednich.

Sposób organizacji konsultacji:

Konsultacje rozpoczną się ogłoszeniem w prasie o zasięgu krajowym i regionalnym oraz na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego.

Podmioty uczestniczące w procesie konsultacji mogą w terminie 35 dni od daty ogłoszenia (art. 6 ust. 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju) wyrazić swoją opinię o projekcie nowej *Strategii rozwoju województwa*.

Konsultacje będą obejmować:

- dyskusje na forum poszczególnych Komisji Sejmiku Województwa,
- bezpośredni kontakt z Urzędem Marszałkowskim (Departament Rozwoju Regionalnego) poprzez możliwość złożenia pisemnej opinii,
- zamieszczanie uwag i propozycji na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego,
- spotkania z udziałem przedstawicieli samorządu lokalnego, środowiska naukowego, środowiska przedsiębiorców i pracodawców, związków zawodowych, organizacji społeczno-gospodarczych, organizacji pozarządowych.

Działania promocyjne i informacyjne:

Konsultacje społeczne będą ściśle powiązane z działaniami informacyjnymi i promocyjnymi, których celem jest podniesienie ogólnego poziomu świadomości społecznej oraz poszerzenie wiedzy partnerów społeczno-gospodarczych na temat funkcji i roli, jaką *Strategia* odgrywa w procesie rozwoju gospodarczego i społecznego regionu.

Efektem tych działań powinno być uzyskanie akceptacji społecznej dla proponowanych celów i priorytetów nowej *Strategii*. Kanały informacyjne związane

z promocją i informacją to: Internet, publikacje prasowe o zasięgu regionalnym, audycje radiowe i telewizyjne.

VI. Harmonogram opracowania *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego*

Lp.	Zadanie	Uczestnicy procesu	Termin realizacji
1.	Przyjęcie przez Sejmik Województwa zasad, trybu i harmonogramu sporządzenia <i>Strategii rozwoju województwa</i>	Dep. Rozwoju Reg., Zarząd Województwa, Sejmik Województwa	IV kw. 2011
2.	Powołanie przez Zarząd Województwa Zespołu ds. opracowania <i>Strategii rozwoju województwa</i>	Dep. Rozwoju Reg., Zarząd Województwa	IV kw. 2011
3.	Prace nad <i>Projektem nowej Strategii rozwoju województwa</i> , w tym debaty, konferencje i seminaria	Zespół ds. opracowania <i>Strategii rozwoju województwa</i> , Zarząd Województwa, Komisje Sejmikowe, samorządy lokalne, partnerzy społeczno-gospodarczy	I-III kw. 2012
3.1	Przygotowanie <i>Założeń opracowania Strategii rozwoju województwa</i> oraz zatwierdzenie jej przez Zarząd Województwa	Zespół ds. opracowania <i>Strategii rozwoju województwa</i> , Zarząd Województwa, Radni Województwa	I kw. 2012
3.2	Konferencja otwierająca prace nad opracowaniem nowej <i>Strategii rozwoju województwa</i>	Radni Województwa, Zarząd Województwa, Dep. Rozwoju Reg., samorządy lokalne, partnerzy społeczno-gospodarczy	I kw. 2012
3.3	Powołanie Tematycznych Zespołów Roboczych ds. opracowania <i>Strategii rozwoju województwa</i>	Dep. Rozwoju Reg., Zarząd Województwa	I kw. 2012
3.4	Przygotowanie <i>Projektu nowej Strategii rozwoju województwa</i>	Zespół ds. opracowania <i>Strategii rozwoju województwa</i> , Zarząd Województwa, Komisje Sejmikowe	II-III kw. 2012
4.	Zatwierdzenie przez Zarząd Województwa <i>Projektu nowej Strategii rozwoju województwa</i>	Zarząd Województwa	III kw. 2012
5.	Konsultacje społeczne <i>Projektu nowej Strategii rozwoju województwa</i>	Dep. Rozwoju Reg., Zarząd Województwa, Komisje Sejmikowe, samorządy lokalne, partnerzy społeczno-gospodarczy	III-IV kw. 2012
6.	Przeprowadzenie procesu oceny ex-ante <i>Projektu nowej Strategii rozwoju województwa</i>	Dep. Rozwoju Reg., Zarząd Województwa, wykonawca	I kw. 2013
7.	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko <i>Projektu nowej Strategii rozwoju województwa - Prognoza oddziaływania na środowisko</i>	Dep. Rozwoju Reg., Zarząd Województwa, wykonawca	II kw. 2013
8.	Zatwierdzenie przez Zarząd Województwa <i>Projektu nowej Strategii rozwoju województwa</i> po konsultacjach i ocenach	Zarząd Województwa	II kw. 2013

9.	Prace nad <i>Projektem nowej Strategii rozwoju województwa</i> w Komisjach Sejmiku Województwa	Komisje Sejmikowe, Zarząd Województwa, Dep. Rozwoju Reg.	na każdym etapie
10.	Debata i uchwała Sejmiku Województwa ws. nowej <i>Strategii rozwoju województwa</i>	Sejmik Województwa	III kw. 2013
11.	Działania informacyjne i promocyjne w mediach i Internecie	Dep. Rozwoju Reg., Zarząd Województwa	na każdym etapie

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
w Toruniu

Toruń 01-12-2011

Stwierdzam zgodność z oryginałem

Beata Poplińska
inspektor (1)